

20-026 LUBLIN,
ul. FRYDERYKA CHOPINA 8 lok.5
TEL. 48 81 532 95 54
48 81 470 50 49
48 81 470 50 50
FAX 48 81 532 96 54
<http://www.sokolowski.com.pl>,
e-mail: info@sokolowski.com.pl

BIULETYN INFOMACJI PRAWNEJ

nr 2/2008

Kiedy producent może oznaczyć swój produkt znakiem CE ?

oprac. Anna Małysz

Nie zawsze oznaczenie produktu znakiem bezpieczeństwa wymaga skomplikowanych analiz i procesów certyfikacyjnych.

Wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej polscy przedsiębiorcy zaczęli korzystać z dobrodziejstw swobodnego przepływu towarów. Nieograniczony na pierwszy rzut oka eksport i import napotyka jednak pewne bariery w postaci wymagań bezpieczeństwa stawianych produktom wprowadzanym do obrotu na terytorium UE oraz państw członków EFTA przez uregulowania wspólnotowe. Co ważniejsze, wymaganiom tym muszą sprostać także produkty rodzimych producentów, wytwarzanych z przeznaczeniem na polski rynek.

Aktem prawnym, który wprowadza na grunt ustawodawstwa polskiego tzw. dyrektywy nowego podejścia, czyli akty prawa wspólnotowego mające na celu ujednoczenie wymagań technicznych produktów, jest ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 roku o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2004r. Nr 204, poz. 2087 z późn. zm.) oraz ustanowione na jej podstawie rozporządzenia. Ustawa ta określa zasady funkcjonowania systemu oceny zgodności wyrobów z dotyczącymi ich wymaganiami, zasady działania kontroli wyrobów oraz zasady powstawania i działania jednostek certyfikujących. Jej widocznym efektem działania jest znak CE, który możemy zaobserwować na wielu produktach.

Biuletyn został opracowany przez prawników Kancelarii w celu umożliwienia identyfikacji potencjalnych zagrożeń związanych z działalnością Państwa przedsiębiorstwa. Biuletyn sygnalizuje określone problemy, nie dokonuje oceny konkretnych stanów faktycznych, nie stanowi wyczerpującego omówienia danej problematyki, nie stanowi porady prawnej. Jeżeli są Państwo zainteresowani uzyskaniem szczegółowych informacji na temat poruszonych zagadnień prosimy o kontakt z pracownikami Kancelarii: info@sokolowski.com.pl

I. Wyroby podlegające oznakowaniu

Otrzymanie znaku CE jest warunkiem wprowadzenia do obrotu (lub oddania do użytku, to jest pierwszego użycia wyrobu, który nie został wprowadzony do obrotu, na terytorium państwa członkowskiego UE lub państwa będącego członkiem EFTA) wielu produktów, od zabawek po różnego rodzaju sprzęt elektryczny. Są one określone we wspomnianych powyżej rozporządzeniach, inkorporujących do polskiego porządku prawnego dyrektywy nowego podejścia lub inne niż dyrektywy akty prawa Wspólnot Europejskich. Oznaczenie CE wskazuje na zgodność danego wyrobu z tzw. zasadniczymi lub szczegółowymi wymaganiami dotyczącymi cech danego wyrobu, jego projektowania lub wytwarzania, określonymi w przepisach wydanych na podstawie ustawy lub w odrębnych ustawach. Wszystko w tym celu, aby produkt trafiający do konsumentów spełniał standardy bezpieczeństwa jednolite na całym obszarze Unii Europejskiej i nie tylko. Ustawodawca, oprócz wskazanego powyżej obligatoryjnego trybu dokonania oceny zgodności, przewiduje także tryb dobrowolny, gdzie ocena zgodności dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez zainteresowane strony.

II. Podmioty uczestniczące w procesie oceny zgodności

Co do zasady, to na producencie lub jego upoważnionym przedstawicielu leży obowiązek przedstawienia wyrobu do dokonania oceny jego zgodności z odpowiednimi wymaganiami. Oceny zaś zgodności wyrobu ze szczegółowymi wymaganiami dokonuje producent lub importer. Poza powyższymi uczestnikami procesu, ustawa wymienia jednostki certyfikujące, kontrolujące i laboratoria, o których będzie mowa poniżej.

III. Procedura związana z oceną zgodności

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel, decydując, do jakiej grupy produktów należy dany wyrób, wybiera jednocześnie sposób dokonania oceny zgodności wyrobu z określonymi wymaganiami. Wraz ze wzrostem zagrożenia, jakie potencjalnie może wywołać produkt, coraz bardziej złożone stają się odnoszące się do niego procedury. W najmniej skomplikowanym wariantcie producent lub jego upoważniony przedstawiciel sam dokonuje badania mającego na celu wykazanie zgodności wyrobu lub procesu jego produkcji z określonymi prawem normami technicznymi. Niekiedy konieczne jest uzyskanie opinii notyfikowanego, czyli zgłoszonego Komisji Europejskiej i państwom członkowskim UE, niezależnego laboratorium lub notyfikowanej jednostki kontrolującej, a w przypadkach bardziej rygorystycznych oceny zgodności dokonuje notyfikowana jednostka certyfikująca. Wówczas proces oceny zgodności przybiera nazwę procesu certyfikacji, a jego pozytywny wynik znajduje wyraz w certyfikacie zgodności.

Producent, który potwierdził zgodność wyrobu lub procesu jego wytwarzania, wystawia deklarację zgodności, chyba że zastosowana procedura oceny zgodności tego nie przewiduje, tak jak dzieje się to w przypadku procedury oceny zgodności dla zabawek. Kolejnym krokiem jest umieszczenie na wyrobie oznakowania zgodności zgodnie z zastosowanymi przepisami. Niektóre rozporządzenia mogą nakładać na producenta lub jego upoważnionego przedstawiciela obowiązek przekazania właściwemu ministrowi kopii deklaracji zgodności.

IV. Domniemania zgodności

W stosunku do wyrobu, na którym umieszczono oznakowanie zgodności lub dla którego sporządzono dokumentację potwierdzającą spełnienie zasadniczych wymagań, ustawa wprowadza domniemanie

zgodności z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach. Producent może potwierdzić spełnianie przez wyrób określonych zasadniczych wymagań poprzez wykazanie zgodności wyrobu lub procesu jego produkcji z normami europejskimi zatwierdzonymi przez upoważnione do tego organizacje (tzw. normy zharmonizowane) oraz innymi specyfikacjami technicznymi, w szczególności dokumentami normatywnymi Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej (OILM), tzw. specyfikacje zharmonizowane. Jeżeli producent nie będzie mógł skorzystać z powyższego domniemania, może wykazać zgodność wyrobu z zasadniczymi wymaganiami także na podstawie innych dowodów. Wykazy odpowiednich norm zharmonizowanych oraz aktów prawnych wdrażających dyrektywę nowego podejścia i dokumentów normatywnych Międzynarodowej Organizacji Metrologii Prawnej, wraz ze wskazaniem tych postanowień, których spełnienie pozwala na domniemanie zgodności wyrobu z zasadniczymi wymaganiami, ogłaszane są Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

V. Kontrola i sankcje

Po wprowadzeniu do obrotu lub oddaniu do użytku wyroby podlegają kontroli odnośnie ich zgodności z wymaganiami, sprawowanej przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz organy wymienione w art. 38 ust.2 i 3 ustawy o systemie zgodności. Są to między innymi wojewódzcy inspektorzy Inspekcji Handlowej i Główny Inspektor Inspekcji Handlowej, inspektorzy pracy, wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska. Do zadań Prezesa UOKiK należy w szczególności prowadzenie dostępnego publicznie rejestru wyrobów niezgodnych z zasadniczymi lub innymi wymaganiami.

Określone zachowania sprzeczne z ustawą są traktowane jako czyny karalne. Za takie czyny uznaje się:

1. wprowadzanie do obrotu lub oddawanie do użytku wyrobu niezgodnego z zasadniczymi wymaganiami;
2. umieszczanie oznakowania zgodności na wyrobie, który nie spełnia zasadniczych wymagań, albo dla którego producent lub jego upoważniony przedstawiciel nie wystawił deklaracji zgodności;
3. umieszczanie na wyrobie znaku podobnego do oznakowania zgodności, mogącego wprowadzić w błąd użytkownika, konsumenta lub dystrybutora tego wyrobu;
4. wprowadzanie do obrotu lub oddawanie do użytku wyrobu podlegającego oznakowaniu zgodności a nieposiadającego takiego oznakowania;
5. umieszczanie oznakowania zgodności na wyrobie, który nie podlega temu oznakowaniu lub wprowadzanie do obrotu takiego wyrobu.

VI. Uregulowania ustawy o systemie zgodności a inne akty prawne

Producenci powinni zdawać sobie sprawę także z tego, iż ustawa o systemie zgodności nie jest jedynym aktem prawnym nakładającym na nich obowiązki zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa korzystania z wyrobów. Ustawa z dnia 12 grudnia 2003 roku o bezpieczeństwie produktów (Dz.U. Nr 229 poz. 2275 z późn. zm.) ma zastosowanie do produktów, w stosunku do których odrębne przepisy nie przewidują szczegółowych zasad dotyczących bezpieczeństwa, ale także, w zakresie, w jakim nie regulują tej materii przepisy odrębne, do produktów objętych takimi przepisami. W porównaniu do ustawy o systemie zgodności, wspomniana ustawa zawiera szerszą definicję producenta. Nakłada ona na niego, jak i dystrybutora, szereg obowiązków w zakresie bezpieczeństwa produktów. Ich niedotrzymanie może skutkować nałożeniem przez organ nadzoru kary pieniężnej w wysokości do 100.000 złotych. Warto również zaznaczyć, że producent, wprowadzając na rynek produkt niezapewniający bezpieczeństwa, którego można oczekiwać uwzględniając normalne użycie produktu, czyli produkt niebezpieczny, naraża się na rygorystyczną odpowiedzialność cywilnoprawną. Uregulowania związane z tego typu odpowiedzialnością deliktową znajdują się w Tytule VI¹ Księgi III ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16 poz. 93 z późn. zm.).

